



## ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΩΝ ΦΩΤΟΒΟΛΤΑΪΚΩΝ

17.7.2018

### ΜΑΚΡΟΧΡΟΝΙΟΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΤΟΥ ΥΠΕΝ ΠΡΟΣ ΦΟΡΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΑΠΟ ΑΝΑΝΕΩΣΙΜΕΣ ΠΗΓΕΣ ΣΤΗΝ ΗΛΕΚΤΡΙΚΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑ

#### ΟΙ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΕΤΑΙΡΙΩΝ ΦΩΤΟΒΟΛΤΑΪΚΩΝ (ΣΕΦ)

Στο πλαίσιο της διαβούλευσης για τον Μακροχρόνιο Ενεργειακό Σχεδιασμό, η ομάδα εργασίας του ΥΠΕΝ για τον τομέα της ηλεκτροπαραγωγής απέστειλε σχετικό ερωτηματολόγιο προς τους φορείς της αγοράς. Δείτε παρακάτω τις απαντήσεις του ΣΕΦ.

#### **1. Πώς αξιολογείτε τα υφιστάμενα μέτρα πολιτικής αναφορικά με την προώθηση της χρήσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές στον τομέα της Ηλεκτρικής Ενέργειας;**

Είναι σαφές πως βρισκόμαστε σε μια μεταβατική περίοδο από ένα σύστημα σταθερών τιμών ενίσχυσης των ΑΠΕ σε ένα νέο σύστημα που βασίζεται σε μηχανισμούς της αγοράς. Είναι επίσης σαφές ότι το υφιστάμενο σύστημα των διαγωνιστικών διαδικασιών αποτελεί μεταβατικό σύστημα, αφού η δραστική μείωση του κόστους ορισμένων τεχνολογιών θα ευνοεί σε λίγα χρόνια την απ' ευθείας συμμετοχή τους στη χονδρεμπορική αγορά ενέργειας ή στη σύναψη διμερών συμβάσεων.

Επειδή βρισκόμαστε σε μεταβατική περίοδο, υπάρχει πρόβλημα συμβατότητας αρκετών από τις ρυθμίσεις του παλαιού συστήματος με αυτές του νέου και συνεπώς απαιτείται επαναδιατύπωση βασικών ρυθμίσεων, όπως π.χ. αυτών που σχετίζονται με την αδειοδότηση των έργων ΑΠΕ, κάτι που είναι ιδιαίτερα εμφανές στην περίπτωση των φωτοβολταϊκών.

#### **2. Ποια νέα μέτρα πολιτικής (ρυθμιστικά-κανονιστικά, χρηματοδοτικά, τεχνικά) προτείνετε για την επίτευξη των στόχων διείσδυσης ΑΠΕ στην Ηλεκτρική Ενέργεια την περίοδο 2021-2030;**

Η γρήγορη εφαρμογή του Μοντέλου Στόχου και η επιτάχυνση της λειτουργίας των χρηματιστηριακών αγορών θα βοηθήσουν στην γρηγορότερη επίτευξη των στόχων για το 2030. Τα μέτρα πολιτικής που κυρίως απαιτούνται δεν είναι τόσο τεχνικά ή χρηματοδοτικά αλλά ρυθμιστικά και αφορούν πρωτίστως θέματα χωροταξίας και απλοποίησης της αδειοδοτικής διαδικασίας.

#### **3. Ποια από τα μέτρα που προτείνετε θεωρείτε ότι έχουν μεγαλύτερη εγχώρια προστιθέμενη αξία;**

Στην περίπτωση των φωτοβολταϊκών, η εγχώρια προστιθέμενη αξία ανέρχεται ήδη στο 60% του CAPEX+OPEX (επενδυτικού + λειτουργικού κόστους). Καθώς το κόστος του εξοπλισμού συνεχίζει να πέφτει ραγδαία, το ποσοστό της εγχώριας προστιθέμενης αξίας θα συνεχίσει να αυξάνει.

**4. Μπορείτε να προσδιορίσετε ποσοτικά τα περιθώρια/δυναμικό διείσδυσης των διαφόρων τεχνολογιών ΑΠΕ στην Ηλεκτρική Ενέργεια την περίοδο 2021-2030 επισημαίνοντας ενδεχόμενους τεχνικούς περιορισμούς και διάφορες προκλήσεις που πρέπει να αντιμετωπιστούν; Π.χ. ποια η μέγιστη ετήσια διείσδυση σε εγκατεστημένη ισχύ ανά τεχνολογία ΑΠΕ;**

Η φύση της φωτοβολταϊκής τεχνολογίας επιτρέπει τη μεγάλη (και θεωρητικά απεριόριστη) διείσδυσή τους στο ενεργειακό ισοζύγιο. Προφανώς όμως, το μελλοντικό ενεργειακό μείγμα δεν θα πρέπει να βασίζεται σε μία μόνο τεχνολογία. Ειδικότερα για τα φωτοβολταϊκά (που αποτελούν πλέον τη φθηνότερη ενεργειακή τεχνολογία) προκρίνουμε ως ελάχιστο εθνικό στόχο για το 2030 τα 6,5 GWh συνολικής εγκατεστημένης ισχύος, στόχο που θα πρέπει να αναθεωρήσουμε προς τα πάνω αν συνεχιστεί η εντυπωσιακή μείωση του κόστους τα επόμενα χρόνια, όπως συμβαίνει αδιαλείπτως τις τρεις τελευταίες δεκαετίες. Ήδη εντός του 2018 παρατηρείται σημαντική και άνω του μέσου όρου πτώση του κόστους των φωτοβολταϊκών πλαισίων, κάτι που σημαίνει πως η επίτευξη ενός στόχου για συμμετοχή 45% των ΑΠΕ στην ακαθάριστη κατανάλωση ενέργειας ως το 2030, είναι τεχνικά και οικονομικά εφικτή (ιδιαίτερα αν συνυπολογίσει κανείς την αναμενόμενη ταχεία διείσδυση της αποθήκευσης στην επόμενη δεκαετία). Σχετική μελέτη της DGENER της ΕΕ θεωρεί εφικτό ένα ποσοστό 79% συμμετοχής των ΑΠΕ στην ακαθάριστη κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας ως το 2030, ποσοστό που δίνει μάλιστα μεγαλύτερη ώθηση στην ανάπτυξη και στη δημιουργία θέσεων εργασίας.

**5. Ποια πιστεύετε ότι είναι (ή μπορεί να είναι στο μέλλον) τα εμπόδια για την περαιτέρω διείσδυση ΑΠΕ στην Ηλεκτρική Ενέργεια (ακολουθεί ενδεικτική λίστα):**

- *αδειοδοτικό πλαίσιο*
- *χωροταξικοί περιορισμοί*
- *μη ελκυστική λειτουργική ενίσχυσης της ενέργειας*
- *υποχρεώσεις συμμετοχής στην αγορά ηλεκτρικής ενέργειας*
- *διαγωνιστικές διαδικασίες*
- *ανεπαρκή δίκτυα (Μέσης και Χαμηλής για σταθμούς μικρής ισχύος)*
- *ανεπαρκή δίκτυα (Υψηλής Τάσης για σταθμούς μεγάλης ισχύος).*

**Αιτιολογείστε την άποψή σας. Ποιές άμεσες διατάξεις προτείνετε για την περαιτέρω διείσδυση συστημάτων ΑΠΕ στην Ηλεκτρική Ενέργεια;**

Τα μείζονα εμπόδια είναι οι χωροταξικοί περιορισμοί και το αδειοδοτικό πλαίσιο. Απαιτείται απλοποίηση της διαδικασίας αδειοδότησης έργων ΑΠΕ με κατάργηση όλων των μη απαραίτητων σταδίων που αντικατοπτρίζουν τις συνθήκες παλαιότερων εποχών αλλά δεν ανταποκρίνονται στη σημερινή πραγματικότητα. Ειδικότερα για τα φωτοβολταϊκά, προτείνουμε τα εξής:

- Κατάργηση των Αδειών Παραγωγής, Εγκατάστασης και Λειτουργίας για τα φωτοβολταϊκά και πρόταση ενός νέου σχήματος αδειοδότησης, εποπτείας και ελέγχου των επενδύσεων. Ο Σύνδεσμος Εταιριών Φωτοβολταϊκών έχει ήδη προτείνει ένα τέτοιο σχήμα, που συνδυάζει αυστηρή εποπτεία για όλα τα απαραίτητα στάδια, ενώ ταυτόχρονα παραμένει απλό, λειτουργικό και ευέλικτο.
- Αποσαφήνιση θεμάτων χωροθέτησης φωτοβολταϊκών σταθμών.

- Εγκατάσταση, υπό προϋποθέσεις, φωτοβολταϊκών σε ένα μικρό ποσοστό της γεωργικής γης υψηλής παραγωγικότητας.
- Υπογραφή υπουργικής απόφασης για άμεσο καθορισμό εγγυημένων τιμών σε φωτοβολταϊκά συστήματα ισχύος <500 kWp (όπως προβλέπουν οι Κατευθυντήριες Γραμμές της ΕΕ).
- Βελτίωση του καθεστώτος αυτοπαραγωγής ώστε να δοθεί η δυνατότητα εικονικού ενεργειακού συμψηφισμού σε όλες τις κατηγορίες αυτοπαραγωγών.
- Προώθηση της αποθήκευσης ενέργειας και θέσπιση σχετικών ρυθμίσεων.

**6. Πόσο εφικτή θεωρείτε την διείσδυση νέων τεχνολογιών ΑΠΕ σε εύλογο κόστος όπως ηλιοθερμικοί σταθμοί, θαλάσσια αιολικά πάρκα, κυματική ενέργεια;**

Από τις παραπάνω τεχνολογίες, τα θαλάσσια αιολικά πάρκα και οι ηλιοθερμικοί σταθμοί φαίνεται πως έχουν προβάδισμα, καθώς τα τελευταία χρόνια έχει υπάρξει σημαντική μείωση του κόστους. Θα πρέπει να επανεξεταστεί η δυνατότητα διείσδυσης τους ειδικά στη δεύτερη και τρίτη φάση του οδικού χάρτη προς το 2030.

**7. Πόσο σημαντικές θεωρείτε τις διασυνδέσεις νησιών για την επίτευξη των στόχων ΑΠΕ;**

Οι διασυνδέσεις είναι όχι απλώς σημαντικές αλλά απαραίτητες για τον εξορθολογισμό των τιμολογίων ηλεκτρικής ενέργειας και άρση μερικών από τις σημαντικότερες στρεβλώσεις που υπάρχουν σήμερα.

**8. Θεωρείτε ότι για κάποιες τεχνολογίες ΑΠΕ τα επόμενα χρόνια δεν θα είναι απαραίτητη η ύπαρξη κεφαλαιακής ή/και λειτουργικής ενίσχυσης και πότε νομίζετε ότι θα αυτό θα συμβεί;**

Ναι, ήδη οδεύουμε προς μία τέτοια κατεύθυνση. Εκτιμούμε ότι αυτό θα συμβεί πρώτα στα φωτοβολταϊκά μεγάλης κλίμακας και στη συνέχεια στα αιολικά. Αυτό θα γίνει ξεκάθαρο στη δεύτερη και τρίτη φάση του οδικού χάρτη προς το 2030. Για να συμβεί όμως θα πρέπει να διευκολύνουμε την ανάπτυξη έργων μεγάλης κλίμακας και αυτό απαιτεί κατάλληλη χωροταξική πολιτική και απλοποίηση των αδειοδοτικών διαδικασιών.

**9. Σε τι ποσοστό διείσδυσης εκτιμάτε ότι θα ανέλθει η αυτοπαραγωγή τα επόμενα χρόνια; Πώς κρίνετε την εφαρμογή της σε σχέση με την επίτευξη των στόχων ΑΠΕ αλλά και την αποδοχή των ΑΠΕ από τις τοπικές κοινωνίες; Θεωρείτε ότι πρέπει να υπάρξει διεύρυνση του πεδίου εφαρμογής της;**

Δυστυχώς, παρόλα τα εμφανή πλεονεκτήματά της, η αυτοπαραγωγή δεν προχωρά όσο γρήγορα θα περίμενε και θα επιθυμούσε κανείς. Προτείνουμε λοιπόν δύο ρυθμίσεις που μπορούν να επιταχύνουν την προώθηση της αυτοπαραγωγής:

A. Είτε πλήρη απαλλαγή από ΥΚΩ για τους αυτοπαραγωγούς (αν θέλουμε ουσιαστική επιτάχυνση), είτε, κατ' ελάχιστο, επιβολή ΥΚΩ επί της απορροφώμενης από το δίκτυο ενέργειας (όπως ισχύει για όλες τις άλλες ρυθμιζόμενες χρεώσεις) και όχι επί του συνόλου της καταναλισκόμενης ενέργειας.

B. Δυνατότητα εικονικού ενεργειακού συμψηφισμού σε όλες τις κατηγορίες αυτοπαραγωγών.

**10. Παραθέστε τις απόψεις σχετικά με την προτεραιότητα ένταξης και έγχυσης ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ στα δίκτυα καθώς και τις ελάχιστες απαιτήσεις που τίθενται στην πρόταση αναθεώρησης της οδηγίας για την αγορά ηλεκτρικής ενέργειας;**

Η άρση της προτεραιότητας των ΑΠΕ θα μπορούσε να γίνει μόνο όταν διασφαλιστεί ότι κερδίζουμε τη μάχη εναντίον της αποσταθεροποίησης του κλίματος. Σήμερα είναι πολύ νωρίς για να σκεφτόμαστε απλώς με όρους αγοράς, αγνοώντας την “κρίσιμη παράμετρο” που είναι η κλιματική αλλαγή.

**11. Πιστεύετε ότι τα συστήματα αποθήκευσης είναι αναγκαία για την περαιτέρω διείσδυση ΑΠΕ; Σε περίπτωση καταφατικής απάντησης, ποια πιστεύετε ότι πρέπει να είναι τα τεχνικά χαρακτηριστικά τους και το ρυθμιστικό πλαίσιο λειτουργίας και αποζημίωσης τους;**

Ναι, και όχι μόνο για να καλύψουν τυχόν κενά διαθέσιμης ισχύος, αλλά κυρίως για να επιταχύνουν τη μετάβαση σε ένα ενεργειακό σύστημα χαμηλών εκπομπών άνθρακα. Ιδιαίτερα σε ότι αφορά τα μικρά οικιακά ή εμπορικά φωτοβολταϊκά συστήματα αυτοπαραγωγής χρήση συστημάτων αποθήκευσης ενέργειας αυξάνει το ποσοστό ταυτοχρονισμού παραγόμενης-καταναλισκόμενης και άρα αυξάνει την τιμή συμψηφισμού για τον αυτοπαραγωγό. Η αποθήκευση, συμβάλει στην ενίσχυση των ηλεκτρικών δικτύων και στην αποφυγή προβλημάτων ευστάθειας του δικτύου (κυρίως τις ώρες που αποσυνδέονται τα φωτοβολταϊκά λόγω έλλειψης ηλιοφάνειας και απαιτείται εφεδρική ισχύς από συμβατικές μονάδες). Στα πλεονεκτήματα της αποθήκευσης περιλαμβάνονται τόσο η περικοπή των αιχμών παραγωγής, όσο και η υποστήριξη τάσης, η ρύθμιση συχνότητας, αλλά και η δυνατότητα εξισορροπητικής κερδοσκοπίας ενέργειας (energy arbitrage). Για όλα τα παραπάνω θα έπρεπε να υπάρχει μια εύλογη και δίκαιη αποζημίωση των συστημάτων αποθήκευσης. Δεν μπορεί να επιβραβεύονται τα ορυκτά καύσιμα για τη διαθεσιμότητα ισχύος που παρέχουν αλλά όχι (όπως ισχύει μέχρι σήμερα) η αποθήκευση ενέργειας (ιδιαίτερα σε συνδυασμό με συστήματα ΑΠΕ).

**12. Παραθέστε τις απόψεις σας σχετικά με τις σταδιακά αυξανόμενες ανάγκες για το πλαίσιο λειτουργίας και αποζημίωσης σταθμών ΑΠΕ μετά την διάρκεια ζωής τους, είτε μέσω συνέχισης της λειτουργίας τους είτε μέσω ριζικής ανακαίνισης;**

Οι σταθμοί αυτοί θα έπρεπε να αποζημιώνονται με ένα σύστημα feed-in-premium με βάση τη χονδρεμπορική τιμή και δεν πρέπει να συμμετέχουν υποχρεωτικά σε διαγωνιστικές διαδικασίες.

**13. Πώς κρίνετε τα αποτελέσματα των τριών πρώτων Ανταγωνιστικών Διαδικασιών; Πως βλέπετε την πορεία των επόμενων διαγωνισμών σχετικά με την εξέλιξη των τιμών και την κάλυψη της δημοπρατούμενης ισχύος;**

Οι ανταγωνιστικές διαδικασίες πέτυχαν να μειώσουν τη χαμηλότερη προσφορά ανά τεχνολογία και ανά κατηγορία και αυτό είναι θετικό. Δεν πέτυχαν όμως την εμπροσθοβαρή διείσδυση ΑΠΕ (λόγω του κανόνα με βάση τον οποίο αν η εγκατεστημένη ισχύς μίας προσφοράς είναι μεγαλύτερη από την εναπομείνασα ποσότητα, η προσφορά δεν εξυπηρετείται καθόλου και το σύστημα προχωρά στην επόμενη προσφορά προς εξυπηρέτηση). Ο κανόνας αυτός έχει ως αποτέλεσμα να κατακυρώνει τελικά τιμή αναφοράς μικρότερη συνολικά ισχύς ανά τεχνολογία και μάλιστα με υψηλότερο μέσο όρο τιμών, κάτι που ασφαλώς δεν επιτυγχάνει τον έτερο επιθυμητό στόχο της ελάχιστης κατά το δυνατόν επιβάρυνσης των καταναλωτών.

Για τους λόγους αυτούς πιστεύουμε ότι θα έπρεπε να ισχύσει, μεταξύ άλλων, αυτό που προβλέπει η σχετική ΥΑ της 22/3/2018 την οποία δεν έλαβε υπόψη της η ΡΑΕ και η οποία αναφέρει τα εξής: “Στην περίπτωση που η δημοπρατούμενη ισχύς μιας ανταγωνιστικής διαδικασίας δεν καλύπτεται, είναι δυνατή η υπερκάλυψη αυτής με την επιλογή του αμέσως επόμενου, στη σειρά κατάταξης με βάση την τιμή προσφοράς στην ανταγωνιστική διαδικασία, σταθμού ή συγκροτήματος σταθμών”.

Ένα άλλο σημαντικό θέμα είναι η κατάπτωση της εγγυητικής επιστολής όταν υπάρχει καθυστέρηση στην υλοποίηση των έργων. Με το σημερινό σύστημα, ακόμη και με μία μέρα καθυστέρηση στην ηλεκτρισση του έργου, έχουμε “ξαφνικό θάνατο” για την επένδυση που χάνει όλες τις άδειες και φυσικά την τιμή που κατακύρωσε στο διαγωνισμό. Πιστεύουμε ότι θα έπρεπε να ισχύσει ένα πιο λογικό μέτρο, αντίστοιχο με αυτό που ισχύει στη Γερμανία. Αν δηλαδή η ηλεκτρισση του έργου γίνει έως 2 μήνες από την τεθείσα προθεσμία καταπίπτει το 25% της εγγυητικής, αν γίνει έως και 4 μήνες από την τεθείσα προθεσμία καταπίπτει το 50% της εγγυητικής και αν γίνει μετά την παρέλευση εξαμήνου τότε καταπίπτει το 100% της εγγυητικής και εφαρμόζεται και το μέτρο αναστολής των αδειών και ακύρωσης της κατακυρωθείσας τιμής αναφοράς.

---

*Ο ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΩΝ ΦΩΤΟΒΟΛΤΑΪΚΩΝ (www.helarco.gr) είναι αστική μη κερδοσκοπική εταιρία που ιδρύθηκε το 2002 από τις σημαντικότερες εταιρίες που δραστηριοποιούνται στην παραγωγή εξοπλισμού, την εμπορία, εγκατάσταση και συντήρηση φωτοβολταϊκών συστημάτων. Εργάζεται για τη γοργή και ουσιαστική ανάπτυξη μιας υγιούς και βιώσιμης αγοράς φωτοβολταϊκών, τη θέσπιση των απαραίτητων κινήτρων και την άρση των εμποδίων που υπάρχουν σήμερα στην αξιοποίηση του εθνικού καυσίμου της χώρας, της ηλιακής ακτινοβολίας. Έχει συμβάλει τα μέγιστα στη θέσπιση εγγυημένων τιμών πώλησης της παραγόμενης ηλιακής ενέργειας (feed-in-tariffs), στη θέσπιση ειδικών κινήτρων για τα οικιακά φωτοβολταϊκά, στην προώθηση της αυτοπαραγωγής και της αποθήκευσης ενέργειας και στην απλοποίηση των διαδικασιών αδειοδότησης.*